

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 «
 Helyben háshoz hozva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 «
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 «

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
 ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

Asszerkesztőség kéziratok visszaadása
 vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

Kóby.

Wittmann képviselő, a munkapárt illusztris tagja, megemlítette Kóbiékat a képviselőházban. Illő lesz velük a munkapárt illusztris tagjának beszéde nyomán nekünk is foglalkoznunk.

Kóby ma magyar nemes és y-nal írja a nevét. A nagypapája Galiciában született, a papája Máramarosban, ő maga Budapesten. A nagypapa pálinkát mért előbb a galíciai, aztán a magyarországi ruthéneknek. Jó volt-e a pálinkája, már nem tudjuk, a történetírás nem jegyezte fel. De a krétája nagyon jó volt és jól is fogott. Duplán. A papa gabonával kereskedett és pénzt adott hitelbe Máramarosban akkor, mikor még nem volt uzsoratorvény. Aztán kereskedő lett Budapesten és itt is adott kölcsönt, de már mint korona szövetkezeti igazgató. Ők még csak Kóbik voltak. A fu, Kóby már magyar nemes és a nemesség történelmi jogai ellen lármázó Demokrácia szabadkőműves páholy tagja. Forradalmi hangucikket ír, de gondosan kikorrigálja, ha a szedő véletlenül Kóbinak szedi a nevét. A demokrata-kör alelnöke és min-

den gyűlésen jelen van, hogy az újságok hozzák a nevét a jelenvoltak közt, amikor is nemesi predikátuma is állandóan ott szerepel a többi demokrata újnemes közt így: kabai Kóby Jacques. Báróságért is folyamodott és a legközelebbi választás alkalmával meg is fogja kapni. A demokrata-klub (évi ezer korona tagdíjjal) legközelebbi közgyűlése utáni társas-ebéden ő fogja a Széchenyi-serleggel kezében a legnagyobb magyar érdemeit hivatott ajkakkal méltatni és ki fogja fejteni, mekkora szükségünk van nekünk arra az erős polgári társadalomra, melyet a legnagyobb magyar sürgetett és amely ime, a Demokrácia páholyban, a demokrata-klubban, a lözsdén és kabai Kóby Jacques eszméiben oly szívet repesztő gyönyörűséggel megvalósul.

Wittmann képviselő ur, ön nincs ettől elragadtatva?

Kabai Kóby ur képviselő is. A kormánypárt tagja, természetesen. Az volt mindig. Csodálatos, hogy a magyar politika milyen szélsőségek közt háborog a történelmi osztályok kezében. Ezek mint 48-asok vagy 67-esek keregetik egymást

a kormányon és nem tudnak elérni semmit. Andrassy, Apponyi, Zichy áldozatokat hoznak, hogy szolgálják a hazát. Lemondanak a hatalomról, elveikért. Tisza István évekig tud remete módon élni. Nem szebb e ennél az a vaskövetkeztesség, mellyel Kóby urat állandóan ott látjuk minden kormány háta mögött? Nem is bánja meg. Mindenki veszít ebben a szerencsétlen magyar politikai küzdelemben, csak Kabai ur nyer. Egyik kormánynak talpákat szállít, másoknak szavazókat. Mind első minőségű, kifogástalan árucikk, fix ár mellett, kasszaskontó nélkül, határidőre. Változhatik az ország hangulata, fordulhat a kerék föl vagy alá, Kóby ur nem változik, ő nem fordul, ő minden kerékfordulatnál a szilárd tengely. S nem is olyan rossz dolog az, keréktengelynek lenni. Az ember csak egy kicsit nyikorog, azonnal megkenik jó vastagon.

Wittmann képviselő ur, ön ettől sincs elragadtatva?

Ej, ej, úgy látom, önnek még mindig vannak bizonyos kába álmai a magyar faj életképessége felől. Ön még mindig nem akarja elismerni, hogy a ke-

Modern butorok ■ 54 LUKÁCS NÁNDOR-nál ■ 8. sz. ■ Rákóczi-ut

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Az áldott árviz...

Lassu morgással hömpölygött végig a kiáradt nagy folyó a külváros apró, fából összerakott háza között. Előtt csak környáldosta kedveskedve, lágyan, csobogva a könnyű alkotmányokat, később mind feljebb merészkedett. Már bekukucskált az ablaknak vájt nyíláson és a bent látható megrémült, imádkozó, zavart arcok annyira megtetszezték neki, hogy hangos lármával, süvítő zúgással haladt beljebb, egyre beljebb... Már akkora volt, hogy egy egy eltemetett vacak fölött örvénylő kavardása támadt, hol aztán bolondos vígsággal forgott, keringett. A neki vadult bömbölő hullámvész szolgáltatta a zenét pokoli mulatságához.

... Aranyos, fényes termeiben, mosolygó arccal pihent a millió meg millió rabszolgá hatalmas, rettenetes indulatu uralkodója, a széles, szép királyasszony.

Kint az udvaroncok megrémült arccal futostak a hirtelen támadt veszedelem hírére. Némelyike még rá sem ért felcícomázni magát illatos, selymes, csipkés ruhával, csigákba bitorított hajfürtjeivel, csak a veszedelmet érezve és félve menekült az emberek közé, hol aztán a sok szem előtt lassan kezdett elmúlni a rémület kifejezése az arcokról és elborított mindent az erőszakolt nyugalom, a szenttelen közörség. Azonban bármennyire nem törődtek a veszedelemmel, mégis mindnyájan egy érzéstől hajtvá maradtak együtt és kivántak magukban egymásnak a veszély félelmétől még jobban remegő szívet és még több bátorságot, ami eljuttassa a borzasztó hirt a mosolyogva kegyetlenkedő, gyönyörűséges hatalomhoz. De akkora bátorság, vagy félelem már igazán nem volt egyikben sem, hogy fel merete volna zavarni mosolygó álmából a királyi asszonyt.

Egyszerre suttozás, morajló beszéd, lassu láрма hallatszott és megjelent a fényes terem ajtajában a simára csiszolt udvaroncok között egy hatalmas, széles, marcona alak. Sötét arcából fenyegetve villogtak ki még sötétebb

szemei, homloka, képe csupa sebhely és barázdák, egész lényén elborzasztó komorság ömlik el, ruhája nem e pillangó csoportba tartozó.

Bámulva vették körül a jövevényt a termet betöltő félemberek és ijedt csodálkozással meredtek egymásra. Némelyike, mintegy üldözött vadállat, kétségbeesetten nézett kijárat után, mert ennek az embernek megjelenése e helyen még soha jót nem hozott. Ez ember a börtönök főfelügyelője volt. Uralkodó ezer és ezer csöndes, erőszakkal elnémított lélek fölött, melyeknek irtózatossá kiújában nem csak gyönyörködni tudott, de még fokozni is azokat. Sok fényes, ragyogó ur, vagy kacagó, selyembe, bársonyba burkolt, csillogó ékszerekkel felcícomázott hölgy vált meg ékszergeitől, ragjától e félelmesen hatalmas ember előtt és változott át szürke, igénytelen, soha nem keresett, senki által rá nem található semmivé, egy kicsinyke számmá a börtönök homályában.

A felügyelő az uralkodó nővel kivánt beszélni. Es amit nem mert megtenni egész

Csak még rövid ideig!

Rendkívül leszállított árak: Üzlet áthelyezés miatt (Szalárdi-utca 9 re) a még raktáron levő mellfűzők és fűzővédők beszerzési áron alól lesznek kiárusítva.

Próba küldemények bárhova!

Arjegyzők ingyen és bérmentve!

Rosenzweig Rózánál RÁKÓCZI-UT 3. szám.

resztény magyarság ebben az országban eljátszotta vezérszerepét. Ön abban a balga hitben él, hogy Széchenyi mikor az apagyilkosoknak kegyelmet ígért, nem értette oda az uzsorásokat. Ön a magyarnak nem csak a nevét, hanem ősi erényeit, nemes, tiszta erkölceit, hitét, ideáljait is fenn akarja tartani. Ön azt hiszi, hogy aki magyarrá lesz, legyen azzá szívet-lelékkel, érezzen együtt ennek a magyar földnek sokat szenvedő, sokat küzdő, vérrrel verejtékező népével, úgy, amint ön érez. Legyen magyar önzellenül, úgy mint lett ön és annyi más vérrokona. Ön azt hiszi, hogy ez kötelessége mindenkinek, akit az a haza szívére ölel — és ön, Wittmann képviselő ur, rettenetesen téved.

Wittmann képviselő ur, ön egy — hogy is mondjuk csak — nacionalista ideologus.

Nem eszmékről, annál kevésbé eszményekről van itt szó, hanem csak üzletről. Legyünk kereskedő nemzet: annyit jelent, hogy ne szolgáljon ez a nemzet mást, csak a kereskedőknek bizonyos osztályát. Nem a kereskedelmet — hiszen a magyar kereskedelemnek nem lehetnek olyan külön érdekei, amelyek a nemzeti érdekekkel ellentétesek. Csak bizonyos kereskedőket szolgáljunk tehát. A paraszt, a nemzet élettereje, fentartója, erőtartaléka, hadserege hadd pusztuljon. Amíg a drágaság ama bizonyos kereskedőknek használ, addig szó se essék róla. Mikor a magyar faj dereka, a parasztosztály fájdul bele, akkor üssük a népet — demokrata jelszavakkal, a Széchenyi-serleggel kezünkben.

Wittmann képviselő ur, hova gondol ön, hogy ez sem tetszik önnek?

Sajnálom, hogy ön nem tudja fel-fogni a kabai Kóbyk nagy nemzetgazdasági jelentőségét. És mégis — valahogyan a nemzet szívéből beszélt ön, Wittmann képviselő ur. Egy elfojtott jajszó fakadt az ön ajkán, amelyet nem lehetett tovább visszafojtani. Kabai Kóby Jacquesnak magyar nemessége van — de ön, Wittmann képviselő ur, ön német névvel és prédikátum nélkül magyar ember és nemes ember.

*

Bécs csehesedése. Tegnap volt a bécsi népszámlálás utolsó napja. Az eredmény természetesen még csak nagysokára lesz ismeretes, de egy nevezetes dolgot máris megállapítottak azok, akik a népszámlálási akciót vezették. Ez az, hogy Bécs többé már *nem tulajdonképpen német város.*

A bécsi németek mindig büszkén hirdették, hogy az osztrák császárváros német város és még az ott lakó csehek is németeknek érzik magukat.

A cseh szocialisták, különösen pedig a cseh radikálisok a múlt évben heves agitációt fejtettek ki annak érdekében, hogy a mostani népszámlálásnál a csehek magukat ne német, hanem cseh anyanyelvűeknek mondják. Az agitáció eredményével is járt. A fővárosban lakó csehek, kik különösen a külvárosokban vannak többségben, a népszámlálási biztosok előtt különösen hangsúlyozták, hogy ők magukat nem mint németeket, hanem mint cseheket akarják felvéteni. Így azután már most meg lehet állapítani, hogy a csehek száma a tíz év előtti népszámláláshoz képest több százezerrel fog

szaporodni és Bécsben, ahol eddig is hivatalos népszámlálás alig negyedmillió csehet mutatott ki, most a csehek száma sehehről fog szólni a népszámlálás eredményéről.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, január 5.

Berzeviczy Albert negyed 11 óra után megnyitja az ülést. A múlt ülés jegyzőkönyvének felolvasása és hitelesítése után az

Enök több kérvényt bemutatott, melyeket a kérvénybizottsághoz utaltak ki.

Következett a

szerb kereskedelemről

szóló törvényjavaslat tárgyalása.

Pető Sándor szólalt fel elsőnek: Kijelenti, hogy nem tesz különbséget az agrár és a merkantil érdekek között akkor, a mikor mind a kettő a fogyasztók kihatására törekszik. Az agráriusok azt hangoztatják, hogy velük tartanak a mezőgazdasággal foglalkozó kisbirtokosok és a mezőgazdasági proletárok is. Ezen állításuk éppen olyan igaz, mint a mikor a gyáros azt mondja, hogy az igazi munkás érdekei megegyezik a saját érdekeivel. Ha kisbirtokosoknak, vagy a munkásnak gazdasági jólétük biztosítva van, akkor miért vándorolnak ki éppen a mezőgazdaságnak ezen osztályai. Az agrár érdekek érvényesülésének lehet, hogy megfelel a husbehozatali tilalom, de a munkásnép millióinak nyomorúságos helyzetét — csak fokozza. Tiltakozását fejezi ki az ellen, hogy a képviselőház mindenféleképpen megakadályozza a husbehozatalt. Statisztikai adatokkal igazolja, hogy a husbehozatal a múlt években sem elégítette ki a fogyasztók érdekeit, úgy a mint a nyugati államokban van. A törvényjavaslat mindeare alkalmas, csak a husdrágaság csökkentésére nem. Kényszerből elfogadja a törvényjavaslatot. Az agráriusok minden pártban elhelyezkedtek és ha érdekeik

hada a hajlongó, hízog udvaroncoknak, megtette ez ember egy maga.

Volt benne bátorság, felkölteni az édesen szunnyadó asszonyt és elmondani neki a sötét éjszaka rémes borzalmait. A királyi hölgy apró ékszerivel játszott és nyugodt, mosolygó arccal, de kegyetlen villanású és ellentmondást nem tűrő szemekkel fordult alattvalójához.

— A foglyokat mindenestre ki kell hozni börtöneikből és biztos, veszélyektől ment helyre szállítani. Haza mehetsz most azonnal az intézkedéseket megtenni hozzá, de a város nagy, utcái kanyargósak, a vizáradat kivétköztette rendes képéből és te bizonyára csak akkor éred el az erődöt, mikor már az alsó börtönöket egészen ellepte a víz és azoknak lakói áldozatai lesznek e borzasztó éjszakának. Nagyon meg fog bennünket rendíteni ez az eset és templomainkban meghuzzuk a harangokat értük, de téged felelősségre soha nem vonunk, sőt ellenkezésképpen a fejedelmi kegy fényes sugara teljes melegevel fog feléd fordulni, mert te mindent megtettél mentésükre, még engemet is felvertél éjnek éjszakáján legédesebb álmaimból, tehát nem tehetsz róla, hogy az alsó börtönök lakói addig belepusztultak a szennyes árba.

Nyomatékkal és minden egyes szót keményen hangsúlyozva, beszélt a hatalom letéteményese. A börtönfelügyelő megértette őt. Azon börtönök egyik kis zugában, a legbűnösebb foglyok között várt a szabadítóra egy fiatal, tündérszép hölgy, kitől mint belpoklos-

tól húzódtak el a gyáva emberek, mert egy rettenetes, le nem mosható, fel nem oldható bűne volt, ő volt a jogos trónkövetelő, kit erőszak csukott be e dohos, mély börtönbe. Ő érte kellett elpusztulnia a többinek is, hogy velük együtt tájjon el az élő veszély.

... Szegény szép királyleány sulyos bilincsekben ült a piszkos, homályos zugban és remegve, vágyakozva bámult a vizen fel-fel-tűnő, vörös fényben lobogó fátylavilágokra és es vasrácsos ablakok alatt el-elsikló mentőtutajokra. A víz már derékig ért neki és segítséget nem várhatott sehonnán. A hatalmas börtönön halálfélelemtől vergődő emberek ijedt ordítása dörgött végig, melynek rémes kaoszában elhalt egészen a könnyögő szent ének, ami egy, az élettől bucsuzó királyi hölgynek utolsó imája volt.

Halkan szólt az ének, mégis átröptült a vasrácsos és szelid, ringó dallamban remegett az átkos éjszakában. A szent ének egyhangú üteme, a zsolozsma tömjénfüstje nem érzett már meg rajta, az egész egy nagyon egyszerű, nagyon becsületes és nagyon hívő léleknek utolsó bucsujaként hangzott csak.

Lassan siklottak tova a vizen a bárkák, tutajok, de mindenik sietve, részvéltlen kebellet evezett tovább, egyre tovább. Ki ügyelt volna az elítélt bűnösök halálordítására?

De a lágy, dallamos hang megszokhatta a szívet és elhozta a szabadítót... Egészen a falhoz simulva, halk evezéssel közeledett egy

fatörzs. Egyetlen ember állott rajta, de abban az emberben Istenek bátorsága rejlett.

Erzsébet figyelve kapta fel fejét a szinte nesztelen ráspolyozásra, és a szabadságot kívánta meghozni számára és szomoruan szólt:

— Jó ember, bárki légy is, ne fáradj értem. Bilincseim sulyosabbak, mint börtönöm rácsa, bűnöm még bilincseimnél is sulyosabb.

Nyugodtan dolgozott az ember csak úgy munkaközben, lihegő suttogással beszélt:

— Ha volt bátorságom az őrszemek ellenére ide lopózni, lesz bátorságom bűneiddel is szembe nézni. Ha le tudom reszelni a rácsot, el fogom tépni bilincseidet is. És egyetlen ugrással bent termett a férfi a felszabadult börtönben.

— Megállj szerencsétlen! — kiállt a hercegnő rá ijedten. — Te nem tudod, hogy ki vagyok én és milyen bünt veszel fejedre azzal, hogy engemet megmentesz.

— Neved, kiléted nem érdekel, de megmentelek érte, magadért, és ha bilincseidről megszabadulsz, még akkor is rajtad áll a választás, hogy kövess-e egyetlen szál fatörzsön, mely ide kötözve az ablakhoz, lent himbálózik a sötét vizen, vagy másfelé vedd utadat. Szabad vagy immár. De éppen ideje, mert a víz mindjárt ellep bennünket.

Mikor már messze usztak kűnt a nagy folyón és maguk mögött hagyták a lelketlenség városát, megszólalt a férfi.

— Itt válaszuthoz értünk. Határozz sorsod felett. Ha kívánod, partra teszlek és te eltűnve

Reggelizés előtt félpohár

Schmidthauer-féle

Használata valódi áldás gyomorba-josoknak, székszorulásban szenvedőknek.

Igmándi keserűvíz

Az elrontott gyomort 2-3 óra alatt teljesen rendbe hozza. Kis üveg 40 fill. Nagy üveg 60 fill.

Kapható Nagyvárad és vidékén minden gyógyszerárban és jobb fűszerüzletben.

találkoznak egy párttá tömörülnek. Kéri a kormányt, hogy ne hagyja elhatalmaskodni az agráriusokat, mert a nép parlamentje megváltozik és agráriusok parlamentjére válik.

Batthyány Tivadar gróf kijelenti, hogy a javaslattal sem mint agrárius, sem mint merkantilista nem óhajt foglalkozni. Hosszasan válaszol Pető Sándornak és azt mondja, hogy a kiscgazdák érdekeit Szabó István változtatta mult-kori beszédjében, aki pedig sokkal illetékesebb annak megítélésére, mert közöttük élt és él. Birálja a külügyminiszter politikáját, aki minden tétellel Magyarország jogait és önállóságát megsérti. Addig míg olyan férfi ül a külügyminiszteri székben, nem lesz szó magyar érdekekről, elsikkasztják még azt is amink van. Legnagyobb örömmel üdvözlöi a kormánynak azon javaslatát, amely szerint az állattenyésztést támogatni, fejleszteni óhajtja. De kívánja, hogy kizárólag a kiscgazdák állattenyésztését, fejlesszék, mert a kiscgazdák megerősödését kell biztosítani. A javaslatot elfogadja.

Az elnök: Szólásra senkise lévén felirva, a törvényjavaslat felett az általános vitát berekesztem.

Ezután 10 perc szünet.

A kereskedelmi miniszter beszéde.

Szünet után

Hieronym Károly kereskedelmi miniszter válaszul gróf Batthyány Tivadarnak, beszéde ama passzusára, melyben Szerbiához való viszonyunkat bírálta. Tény az, hogy ez a viszony nem jó éppen az annexió miatt, de az annexiót az előző kormány alatt hajtották végre és ez a kormány épp úgy teletöltötte, mint a külügyminiszter maga.

Nem hive annak, hogy a parlament retorikai szintér legyen, de mégis mint kereskedelmi miniszternek kötelessége reflektálni a vita során felhangzottakra. Hibáztatja, hogy disztinkciókat tesznek gazdaságszocializmus és egyéb társadalom között, mert, ha valahol, úgy nálunk van szükség arra, hogy a társadalom ne tagozódjék szét osztályok szerint.

Rosenberg Gyula előadó javaslatát ismételtelen elfogadásra ajánlja.

hatalmas üldözött elől, teljesen ismeretlenül élve, magad is irányíthatod sorsodat, míg egyszer talán elérheted a legmagasabbat, miről ember képzelete álmodhat. Fény, pompa, kincs és hatalom vehet körül és hitvány rabszolgák milliója lehet majd óhajodat és remegve várják tőled az életet és halált majd szüők, gyermekek, öregek, ifjak... Vagy velem jössz az én vad, kietlen, terméketlen hazámba, hol küzdve kell küzdeni a mindennapi kenyérért, s a verejtékkel szerzett falat mégis barna és sótalap, de az ize nektár, balsam, mert a saját verejtékünk lesz rajta... fény, pompa, kényelem nem lesz körülöttem, csak a legszükségesebb, durva és kemény fabutor, de mindent puhává varázsol számunkra a felséges önzés és saját önbecsülésünk... Rabszolgáid nem lesznek megszámlálhatatlanok, csak magam.

... Es nem leszel felséges asszony, csak Erzsébet... Válassz tehát.

Es az asszony, a szépséges, a finom, puha, gyöngye asszony átkulcsolva a férfi lábait, üdvözülten rebegette:

— Velel megyek...

A nagy folyó visszahúzódott medrébe. A főfelügyelő mikor sorra járta a börtönöket, meghökkenve tántorodott vissza az egyik cellánál és rémülten meredt az üres bilincskre. De azért teljes bizalommal jelentette másnap uralkodónőjének.

— Felső asszonyom, az alsó börtönök szerencsétlen lakói mind odavesztek kivétel nélkül, mert dacára a leggyorsabb segítségnek, a nyomorultakon már nem lehetett segíteni.

A királyi asszony pedig irtózáttal emelte kezét könnyes szeméi elé a nagy fájdalomtól és utána mind, az egész udvaronc sereg.

Boér Margit.

Héderváry miniszterelnök visszavonja a bankprovizóriumra vonatkozó javaslatát is indítványozza, hogy a bankszabadság meghosszabbítására vonatkozó javaslatot a legközelebbi ülésén tárgyalják.

Az ülés 2 órakor ért véget.

Városi közügyek.

A közigazgatási bizottság ülése.

Nagyvárad város közigazgatási bizottsága tegnap tartotta ez évben első ülését.

Hlatky Endre főispán elnöklete alatt jelen voltak: Rimler Károly polgármester, Papp Miklós min. tanácsos, kir. pénzügyigazgató, Bordé Ferenc főjegyző, Szirmay Miksa kir. segéd tanfelügyelő, Baróthy Pál kir. ügyész, May Sándor kir. főmérnök, dr. Mayer László v. főorvos, Kanta Jenő kir. főállatorvos, Rádl Ödön, Sulyok István, dr. Moskovits József, dr. Adorján Emil, dr. Kurländer Ede közzgazd. előadó, dr. Mihely Lajos, Juricskay Barna és Heringh Sándor jegyzők.

Az ülés elején előterjesztették a polgármester havi jelentését, amelynek érdekesebb adatai a következők:

A közegészségügyi állapot a múlt év december havában kedvezőtlenebb volt, mint novemberben, mivel a halálozások száma szaporodott, ami a rendkívüli kedvezőtlen időjárásból leli magyarázatát. Ezzel szemben a születések száma kedvezően magas volt, úgy, hogy népmozgalmi szempontból az eredmény jobb, mint novemberben, amennyiben a szaporulat 56 volt.

Fertőző betegségek közül előfordult: kanyaró 3 esetben; ronszoló toroklob 8 esetben, 2 halálozással; vörheny 38 esetben, 5 halálozással; tifusz 16 esetben, 3 halálozással; hörgőhurut 2 és bárányhimlő 1 esetben. A kellő óvintézkedések foganatosítva lettek.

A járványkórházban gyógykezelés alatt összesen 57 fertőző beteg volt ápolás alatt, meghalt 4 beteg.

A gyermekkórházban ápolás alatt volt 89 fekvő beteg; bejáró 324 gyermek ápolatott.

Született 115 fiu, 105 leány, összesen 220 gyermek. Elhalt 87 fi, 77 leány, összesen 164. Nevezetesebb halálokok: tüdőgyulladás 18, tüdővész 13, rángórcs 12, aggkori végkimerülés 11, tüdőtagulás 9, szervi szívbaj 8, vörheny 5. Uralkodó kór a légzőszervek bántalmái és a fertőző betegségek közül a vörheny. Elhalt: Ujvároson 25, Olasziban 45, Vár-alja-Velencén 29, a kórházakban 65.

A közbiztonsági állapot december hónapban általában kedvezőtlenebb volt, mint az előző hónapban. Lopás 133, csalás 9, sikkasztás 16, sulyos testi sértés 16, könnyű testi sértés 22, hamis pénz forgalomba hozatala 3, vagyonrongálás 9, hatóság elleni erőszak 2, nőkerítés büntette 1 esetben fordult elő. Letartóztatva volt összesen 103 egyén, kik közül eltiloncoltatott 87.

Kihágási feljelentés 456 esetben tétetett. Külföldre szóló utlevél 11 adatott ki s ebből 2 Amerikára szólt.

A közadók december havi bevételi eredménye elég kedvező volt, amennyiben 56351 korona 96 fillérrel több kincstári adó folyt be, mint a múlt év december havában.

December hónapban kiadatott 55 új iparjogosítvány, megszűnt 11 iparüzlet.

A polgármester jelentését tudomásul vették.

Az albizottságok megalakítása.

Ezután a közigazgatási bizottság albizottságait alakították meg a következőkből:

Fegyelmi választmány: főispán elnöklete alatt rendes tagok: dr. Hoványi Géza, Papp Miklós, Rádl Ödön, Varró Domokos; póttagok: Miskolczy Barna, Vasady Lajos.

Erdrendészeti szakbizottság: tagjai dr. Hoványi Géza, Miskolczy Barnabás, Rádl Ödön; szakértő kültag Kolozsy Béla erdőfelügyelő.

Erdei kihágási II. fokú bíróság: rendes tagok dr. Adorján Emil, dr. Moskovits József, Rádl

Ödön, dr. Várady Zsigmond; póttagok dr. Berkovits Ferenc, dr. Mihely Lajos, dr. Hoványi Géza, Sulyok István.

Gyámügyi feljebbviteli küldöttség: rendes tagok dr. Mihely Lajos, Sulyok István választottak; kinevezettek: rendes tagokul Miskolczy Barna, Rádl Ödön; póttag dr. Berkovits Ferenc.

Felszólamlási bizottság tagjai Thury László, Papp Miklós, Rádl Ödön, Sulyok István.

Börtönvizsgáló bizottság: kinevezettek dr. Berkovits Ferenc, Rádl Ödön, hivatalból dr. Mayer László v. főorvos.

Börtönfelügyelő bizottság tagja Rádl Ödön választott.

Tanítók nyugdíjazását megállapító orsz. tanítói nyugdíjbizottság: elnöke a kir. tanfelügyelő, tagjai Sulyok István, hivatalból: Bordé Ferenc, dr. Mayer László.

A Rákóczi-gyógytár áthelyezése.

Juricskay Barna tb. tanácsnok előterjesztette, hogy **Csanda** Endre gyógyszerész felülvizsgálati kérelmet adott be a közigazgatási bizottság azon határota ellen, hogy gyógyszertárát mai helyéről a Szacsavay-utcai 36-41. számú házakig helyezheti át.

Ezzel kapcsolatban **Hlatky** Endre főispán felemlítette, hogy ezen határozat meghozatalánál a közigazgatási bizottság legutóbbi ülésén **Lázár Márton** kir. ügyész, aki a vezető ügyész helyetteseként volt jelen, szintén szavazott s éppen az ő szavazatával döntött el így az ügy. Híre járt s a fellebbezésben is hivatkozás van téve arról, hogy ezáltal **Csanda** jogtalanság követett el, mert a vezető ügyész helyettesének nincs szavazati joga, csak mint előadó vehet részt az ülésen. Utánna nézett a dolognak s megtalálta, hogy 22 évvel ezelőtt az akkori igazságügyminiszter hatalmazta fel **Lázár Márton**ot, hogy éljen a bizottságban mindazon jogokkal, amelyek a vezető ügyészt megilletik. Tehát **Lázár Márton** jogosan szavazott. A törvény, vagyis inkább felsőbb rendelkezés szerint a helyetteseknek tényleg nincs joguk szavazni, ha erre állandó felhatalmazásuk nincs. Így van a bizottságban a helyettes tanfelügyelő, az államépítészeti hivatal főnökeinek helyettese. Előterjesztéssel él, hogy ezek is hatalmaztassanak fel a szavazásra.

Csanda Endre felülvizsgálati kérvényét különben felterjeszti a bizottság a miniszterhez.

Fegyelmi egy tanító ellen.

Az iskolaszék áttette **Báthory** László és **Konrád** Gyula városi tisztviselők panaszát azzal, hogy **Szabó** Sándor várad-velencei közs. tanító ellen rendelje el a közigazgatási bizottság a fegyelmi vizsgálatot, mert gyermekeiket súlyosan megverte.

Rimler Károly hivatkozik arra, hogy az egész világon vitatják, testi fenytéket alkalmazhat-e a tanító. Ha a fegyelmi vizsgálatot elrendelik, már állást foglalt a közig. bizottság. A bizottság is különbözö álláspontot foglal el e kérdésben. Jól fontolja meg a bizottság a kérdést, mielőtt határoz. Az ügy fontos.

Rádl Ödön az enyhe testi fenytéket jogosnak tartja, de itt súlyos vád van, hogy a tanító megrugdosta a gyermekeket. Ezen szempontból kénytelen a bizottság a fegyelmi vizsgálatot elrendelni. Ezzel még nem mond ítéletet.

Sulyok István a miniszteri utasítás megsértését látja fentorogni, mert az tiltja az ütést. A vizsgálat elrendelését kívánja.

Szirmay Miksa hely. tanfelügyelő szerint az utasítás durva eljárásnak mondja a vádbeli cselekményt. A panaszban olyan vádak is vannak, amelyeket a tanító nem ismer be, tehát a fegyelmi vizsgálat már csak azért is szükséges, hogy a tanító magát tisztázhassa.

A közigazgatási bizottság a fegyelmi vizsgálatot megelőző vizsgálatot elrendelte.

Apróbb ügyek letárgyalása után az ülés véget ért.

Ujabb zárlat veszedelme.

40.000 korona a város vesztesége.

Nagyvárad városának az utóbbi állatzárlat óriási károsodást okozott. Nemcsak azt vehetjük károsodásnak, amit Nagyvárad városa a kövezet és vásárvámoknál és helypénzeknél elvesztett, hanem ennél még nagyobb a közönség károsodása, mert a hosszas zárlat által úgy a marhahus, mint a sertéshús óriási mértékben megrágtult. Nagyváradon még soha nem, fizettek a husért oly magas árakat, mint az utóbbi három hónapban, mikor a zárlat miatt szűntelt a hasított körmű állatok forgalma.

A városi vámhivatal most zárta le a múlt év számadásait s kitűnt, hogy 12,000 korona visszaesés van, az elmúlt évhez képest. De tényleges veszteség körülbelül 40,000 korona, mert az év első feléből indulva ki, több, mint 20,000 korona többlet bevételt remélhettek, aminek utját vágta a hosszú állatzárlat s az ennek folytán elmaradt heti és országos állatvásárok betiltása.

Alig egy hete, hogy felszabadult Nagyvárad a zárlat alul s most újabb zárlat réme fenyegeti a közönséget, mert a nagyvárad hegyen újabb ragadós száj- és körömfájás megbetegedések fordultak elő a hasított körmű állatok között.

A közigazgatási bizottság tegnapi ülésén jött felszínre a dolog s itt tudódott ki, hogy a kir. állami állatorvos az újabb megbetegülések folytán kérte a polgármestert az újabb zárlat elrendelésére.

Az ülés végén dr. *Moskovits* József biz. tag szólalt fel. Értesülése szerint megint újabb zárlatra van kilátás. Hibáztatja az e kérdésben követett bürokratikus eljárást. A ragadós száj- és körömfájást nem lehet zárlatokkal megszüntetni; az most keresztül megy az ország, sőt egész Európa állatállományán. A miniszteri utasítás is előírja, hogy az összes állatokat meg kell fertőzni, hogy gyorsabb legyen a járvány lefolyása. A hét heti zárlat óriási kárt okozott Nagyváradnak és a város közönségének. Most a hegyen találtak 1—2 beteg állatot s emiatt ismét zárlatot rendelnek el. A szomszédos községek állatállománya már mind keresztül ment a betegségen, tehát már immunis. Csak bürokratizmus, hogy egyik zárlatot a másik után rendelik el. Majd rátér a sertésvészre, amelyet szintén nem lehet zárlatokkal megszüntetni. Ne így kezeljék ezt a kérdést. Csak be kellene jelenteni a miniszternek az újabb 1—2 megbetegedést, de a zárlatot ne rendeljék el. Világosítsák fel a minisztert, hogy a zárlatokkal csak mesterségesen idézik elő a drágaságot.

Kanta J. nő kir. főállatorvos felvilágosításul kijelenti, hogy Nagyvárad és a megye állatállománya még nem ment keresztül a betegségen, mert a magánosoknál nem lehetett keresztül vinni a fertőzést. Most újabb betegeskedések léptek fel Nagyvárad területén belül. A törvény szigorúan előírja, hogy ahol ragadós betegség van, vásár nem tartható. De megnyugtatóan mondja, hogy ha újabb betegség nem fordul elő, 8 nap alatt lefolyik a betegség, mert már is gyógyulás állott be, s a zárlat feloldható lesz. A zárlatnak az volt a haszna, hogy a pótvásárt nem tartották meg most, mert alig lett volna felhajtás. Bihar megye 370 fertőzött községéből csak 60 van feloldva a zárlat alól. Ennyi községgel nem lehet országos vá-

sárt tartani. Január végén, vagy február elején már több község szabad lesz s jó vásárt lehet tartani.

Rimler Károly nem érti, hogy a zárlatról beszélnek. Ő nem rendelt el zárlatot, hanem távirati felterjesztést intézett a miniszterhez, amelyben feltárta a helyzetet. Rámutatott, hogy a járványon keresztül ment a város állatállománya s ujjában három kilométerre a várostól, a hegyen fordult elő 3 betegedés, tehát nem indokolt a zárlat s azt ő nem is rendelte el. — A pótvásárt január 8-ra kérte, de az engedély nem jött meg, s így már elkésett, azt most 1 nap alatt nem lehetne úgy sem meghirdetni. Új határidőre új pótvásár engedélyezését kéri majd.

Dr. *Moskovits* József újból érveket hoz fel a gyakori zárlatok ellen s indítványozza, hogy a közigazgatási bizottság intézzen felterjesztést a földmívelési miniszterhez s kérje, hogy a szórványos megbetegüléseknél ne rendeljék el a zárlatot.

Rimler Károly nem kifogásolja az indítvány elfogadását.

A közigazgatási bizottság megbizta a polgármestert, hogy dr. *Moskovits* József indítványa értelmében küldjön feliratot a miniszterhez.

A vaskóhi járás egészségügye.

A vaskóhi járás főszolgabírója tegnap tette meg beszámoló jelentését a járás egészségi állapotáról. A jelentés nem mond újat. Regisztrálja, hogy a járás szegénysége ép oly siralmas, mint amilyen volt ember emlékezet óta.

Mindössze annyi eddig nem ismert dolgot mond a főszolgabíró, hogy a járás szegénysége oka a lakosság ama nagy közönyének, melylyel az egészségügygel szemben viselkedik.

A jelentés egyébként a következőket mondja:

A járás területén öt községben uralkodott járvány 1910 ben. Ezekben a községekben a járvány miatt az iskolákat is be kellett zárni. A járványok lefolyása igen heves volt és sok áldozatot kívánt. Eme rossz lefolyású járványoknak a lakosság értelmetlensége az oka.

Az egészségügyi állapotokra a kolera járvány elleni védekezés munkálatai kedvezőek voltak, amennyiben azokat megjavították. Félő azonban, hogy jövőre, amikor a kolera elleni védekezések megszűnnek, a lakosság vissza esik azokba az állapotokba, amilyenekben volt a védekezés előtt.

A lakosság különben, úgy látszik, több fogékonyságot mutatott az egészségügyi követelményekkel szemben. A múlt évben ugyanis többször vettek igénybe orvosi segílyt, mint az előző évben. Ez különösen meglátszik az országos betegápolási alap terhére rendelt orvosságokon is. Az a renyhesség, a melylyel a lakosság viselkedik az egészségügygel szemben, kizárólag a szegénységnek tulajdonítható. Emiatt rossz, egészségtelen lakásokban tartózkodnak az emberek. Táplálkozásuk is igen gyenge.

Jellemző a lakosság hufogvasztására nézve, hogy az egész járás területén mindössze egy vágóhid van és ez is Vaskóhn, azonban még ez az egy sem felel meg a kívánalmaknak.

Az iskoláügy is igen gyenge lábon áll. Ennek a jelentés szerint az az oka, hogy az iskola tartató hitközségek igen szegények és emiatt nem tudják az iskolákat a törvény kívánalmainak megfelelően ellátni. Ilyen hitközségi iskolák közül kettőt be is záratott a főszolgabíró és a megnyitás iránt nem is tehetett intézkedést, mert az iskola pótn munkálatai is oly gyengék voltak, hogy egyáltalán nem engedik meg az iskola megnyitását.

Létszámemelés a honvédségnél.

Hazay honvédelmi miniszter nyilatkozott egy újságíró előtt, amikor kijelentette, hogy a honvédségnél reformokra készülnek. A reform célja a honvédséget a modern kívánalmaknak megfelelően fejleszteni. Első sorban a létszámemelésre van szükség. Ez a létszámemelés minimumra a minimum lesz. A honvédség első és főkélléke a honvédtüzérség létesítése. Ezt föltétlenül keresztül fogják vinni.

Közös minisztertanács. Pénteken Bécsben közös minisztertanács lesz, melyen több olyan ügyet fognak tárgyalni, melyek összefüggésben vannak az e hóban tartandó delegációs ülések tárgyaival.

A mentelmi bizottság ülése. A mentelmi bizottságot e hó 10 ére újra összehívták. Délután öt órakor lesz az ülés, amelynek napirendjére a következő ügyek vannak kitzúve: *Barcsay* Andor, *Bikády* Antal, *Blahó* Pál, *Dahinten* Ernő, *Hartner* Géza, *Hegyi* Árpád, *Jármay* István, *Lengyel* Zoltán, *Lovász* Márton, *Pap* Zoltán, *Török* Kálmán (4 rendbeli), *Szmrecsányi* György (2 rendbeli), *Zboray* Miklós.

UJDONSÁGOK.

* **Vizkereszt.** A római katolikus egyház ma ismét ünnepet ül, Vizkeresztet. Háromkirályok ünnepének is nevezik e napot, annak emlékeztetére, hogy a keleti csillagtól vezetve a három királyok, — a pogány világ képviselői, — ajándékokkal kedveskedve, felkeresték a kisded Jézust és leborulva imádták. A templomokban már tegnap délután végezték a vizszentelést, azonkívül szokásos az ajtók fölé az évszámot és G. M. betűket felírni a három királyok emlékeztetére. Az ünnep alkalmából ma a l. sz. székesegyházban az ünnepélyes szent misét *Fetser* Antal felszentelt püspök, a szent beszédet pedig dr. *Lestyán* Eendre papnöveldei lelkiigazgató tartják.

* **Adományok a menzának.** *Papp* János a belényes—vaskóhi vasut-társaság igazgatója és *Frankó* Endre káptalani főügyvéd 10—10 K. N. N. urnő 1 koronát adományozott a nagyvárad királyi jogakadémia menzájára. A kegyes adományokért ezúton is köszönetet mondok. Dr. *Bosóky* Alajos kir. tanácsos, igazgató.

* **Románok Karácsonya.** A gör. katolikusok és görög keleti egyházak ma nap szombaton és vasárnap ülik szent Karácsony ünnepét. A templomokban már ma, pénteken megkezdődnek az ünnepélyes istentiszteletek. A nagyvárad gör. katolikus székesegyházban ma, pénteken délelőt lesznek a királyi horák. Szombaton, Karácsony első napján hajnalban ünnepélyes Matutinum, délelőt 9 órakor dr. *Radu* Demeter püspök tartja az ünnepélyes szent misét, *Fess* Mózes kanonok pedig szent beszédet tart. Ez alkalommal a püspök öt végzett theologust áldozárrá szentel. — Vasárnap, ünnep másodnapján a várad-olaszi szemioárium templomban lesz az ünnepélyes szent mise és szent beszéd.

* **Uj tartalékos hadnagyok.** Ő felsége a király *Naschits* Blát, dr. *Bistyák* Ferencet, *Medovárszky* Mátyást és *Csillag* János drt a 101. gyalogezredben, *Kászonimperfalvai* Balási Józsefet pedig 7. sz. közös huszárezredben tartalékos hadnagyokká nevezte ki.

* **A 3-ik vashíd építése.** Evék óta készült Nagyvárad városa a harmadik vashíd építésére. Most már az előmunkálatokkal elkészültek a legközelebb kiírják a pályázatot a munkálatokra. A város főmérnöke most terjesztette be a tanácshoz a hidépítési munkálataira a kiírási műveletet. Az ajánlatokat vasfalszerkezetre kell beadni, de vasbeton szerkezetre is lehet ajánlatot tenni. A kereskedelmi miniszter változtatásokat eszközölt a tervek és költségvetésén s e szerint az összes költség 338,900 korona, az eredeti 360,485 koronával szemben, tehát 21,600 koronával kevesebb. A főmérnök szerint azonban a kivételén ezen összegre is szükség lesz, mert a miniszter az alapozás mélységét redukálta, azonban a mérnöki hivatal felelőssége tudatában az eredeti mélységben fogantatja az alapozást.

* **Nagyvárad város lapja.** Nagyvárad város közgyűlése tudvalevőleg elhatározta egy havonta kétszer megjelenő Városi lap kiadását, amely a közgyűlések tárgyait ismerteti, a határozatokat közli s a fontosabb városi közleményeket tartalmazza. A városi tanács tegnap foglalkozott a Városi lap ügyével s a szerkesztői teendőket Pásztor Ede aljegyzőt, régi, jótollu hírlapírót bízta meg. Az új lap a jövő héten jelenik meg Sonnenfeld Adolf nyomdájában.

* **A kolera és a sorozások.** A múlt évben fellépett kolera járvány miatt a honvédelmi miniszter beszüntette az állandó sorozó és felülvizsgáló bizottságok működését. Most, hogy a kolera csak nagy ritkán adja elő magát egy-egy esetben, a miniszter elrendelte, hogy a bizottságok kezdjék meg működésüket. A kolerától fertőzött vidéken természetesen továbbra is fennáll a miniszter rendelete.

* **A hó és népszámlálás.** Az élesdi járásban a hegyek között lévő községekben a népszámlálás munkálatai megakadtak. A népszámlálók ugyanis nem képesek a rendes idő alatt bejárni a községeket a nagy hó miatt. Eleden ugyan térdig járnak a sárban, de kint a vidéken méteres a hó. E nehézségek miatt a főszolgabíró újabb népszámláló biztosokat és felügyelőket javasol kinevezni napi 7 koronára.

* **Mégegyszer a Patócs ügy.** Mint tegnap konstataituk Patócs letartóztatása többszörös sajnálatos tévedésen alapult. E tévedések tisztázásához tartozik még annak a pontnak a megvilágítása, hogy miért adta Dóri oly későn vissza a másodszer felvett pénzt? Dóri délután kapta meg az összeget, — Ő délután 3 órakor elküldte, de azzal küldte vissza, hogy délután nincs a pénztárban sem befizetés, sem ki fizetés s a főpénztárnok sem volt ott. Ez volt az oka a további tévedéseknek.

* **Biharmegye új helységnevei.** A vármegye községneveinek megváltoztatása igen nagy nehézségeket okozott mindenütt. A községek legnagyobb része még nem is bír tudomással az új helynevek felől. Ezek a községek arra számítottak ugyanis, hogy a belügyminiszter füzetes alakban fogja tudatni velük az új neveket. Most a belügyminiszter rendeletileg tudatta az alispánnal, hogy a füzetes alakban való új községnevek ismertetését beszéni és az új nevekről egyáltalán nem fogja így tudatni a vármegyét. A miniszter rendelete nehézségeket okozott az új nevek használatba vétele körül. E nehézségek elhárítása végett Tyll János hírlapíró kiadta az új névtárt, mely tartalmazza a régi és új neveket, járás és utolsó postákkal betűrendben. Az új névtár ára 70 fillér, kapható és megrendelhető Tyll Jánosnál, Nagyváradon.

* **Egy szerény igényű, róm. kath. okleveles óvónő** kisebb gyermekek mellé helyben vagy vidéken, nevelőnői állást keres. Elkészít polgári leányiskola bármely osztályára. Irodába is elmenne. Cim a kiadóhivatalban.

* **Bosnyák Hírlap.** Az okkupáció 33-ik és az annélszói 3-ik évében megindult végre Boszniában az első magyar újság *Bosnyák Hírlap* címen, egyelőre mint hetilap. Programjából a közjogi vitákat kikapcsolja, de bátran sikra száll a magyar érdekért hirdetve azt a történelmi igazságot is, hogy a két tartomány a magyar király ősi jogán lett annektálva. Kívánja, hogy a magyarok nagyobb érdeklődéssel viseljenek a boszniai dolgok iránt, nemcsak az ipar és kereskedelemben, hanem a tekintetben is, hogy a magyar ifjak minél nagyobb számban vállaljanak ott hivatalt, amit a közös kormány szívesen mozdít elő. A lap első száma komoly, tartalmas. Szerkesztője Kiss Dezső. Előfizetési ára 10 korona. Ajánljuk főleg a kereskedők és vállalkozók figyelmébe.

* **Ongyilkos akart lenni.** Tegnap este telefonon jelentették a rendőrségnek, hogy Vasut u. 5. sz. alatt Vida Róza 16 éves leány öngyilkossági szándékból lugzkövetet ivott. A rendőrség a helyszínre kimenve, Vida Rózát telj sen egészséges állapotban találta s a midőn a mérgezőre vonatkozólag kérdőre vonták, előadta, hogy csak megakarta magát mérgezni. Vida Róza aztán megmutatta, hogy a beázottot lugzkövet hova rejtette el, amit a rendőrség elkobozott.

* **Hűten lakótárs.** Molnár Jolánna mozdító feljelentést tett, hogy a vele vadházaságban élő Csernetics Mihály szijgyártó segéd lakásáról eltávozott s magával vitte 95 korona értékű ruháit. A rendőrség Csernetics Mihály ellen a bünvádi eljárást folyamatba tette.

* **Kijózanodás a cellában** Ferari József gipszfigura-árus tegnap este ittas állapotban házi asszonyát, Péter Ignációt azzal fenyegette, hogy agyonüti. Az ittas embert előállították a rendőrségre, hol kijózanodásig őrizet alatt tartották.

Különlegességek rövidáruban.

Keztyük, fátolok, harisnyák, shawlok és gombok kiárusítás miatt nagyon olcsón lesznek elárusítva

TÁTRAY GUSZTÁV

Rákóczi-ut 4. sz. — Telefon 783.

x **Az ügyvédség reformja.** Minthogy a Szekely-féle javaslatból pár hónap mulva törvény lesz, mindazok, akik a törvény életbeléptéig doktorátust nem szereznek, csak két évvel később lehetnek önálló ügyvédek. Akik azt akarják, hogy az új törvény reájuk ki ne hasson és így két évet nyerjenek, forduljanak a dr. Dobó jogi szemináriumhoz (Kölozsvár, Bolyai-u. 3.), melynek segítségével hat hét alatt lehetnek egy szigorlatot. Ez annál is inkább tanácsos, mert a beállott egyetemi rendszerváltozások következtében a szigorlatok anyaga aránytalanul megnagyobbodott. Az intézet kikölcsönzi tankönyveket helyettesítő, az összes szigorlati kérdéseket felölelő jegyzeteit, melyekből otthon előkészült jelöltek rövid rekapituláló kurzus során készíti elő. A „Jogi vizsgák letétele” c. most megjelent könyvet díjmentesen megküldi.

Amit mindenkinek tudnia kell.

1 liter rum 1.50
1 deka tea —.08

Az újvárosi drogeriában a torony alatt.

Értesítés.

Van szerencsénk a mélyen tisztelt háztulajdonos urak becses tudomására hozni, hogy **Óváry Lajos kályhás üzletét** átvettük s az eddigi szolid alapon folytatjuk **ÓVÁRY TESTVÉREK**

cég alatt.

Kiváló jóságú modern és izésses kályháinkkal, pontos kiszolgálással és becsületes munkával óhajtuk továbbra is mélyen tisztelt megrendelőink elismerését kinyerni s a boldogult elődünk által szerzett bizalmat továbbra is fentartani. A legdivatosabb és legegyszerűbb

Cserépkályhák
állandóan raktáron vannak.

Javítási munkák a legrövidebb idő alatt eszközölhetnek. Nagybecsű megrendeléseiket kérve, vagyunk tisztelettel.

Óváry Testvérek kályhás iparosok

(Óváry Lajos utócai).

Csengeri-utca 27. szám.

x **Villamos osillárt** ne vásároljon, be rendezést ne készítsen, míg Stern nel a Bémer-téren nem beszél, felvilágosítok bárkit, ha nem is vásárol nálam. Terveket díjmentesen készítek Raktáron tartok villamos és gáz főzőket, vasalókat, Wolfram és izzó lámpákat gyári áron házhoz szállítok. Bémer-tér 3. Telefon 556

Ne vásároljon

addig mellfűzőt, haskötőt, egyenesen tartót, és Késmárkházi nadrágot, míg

Rosenfeld R.

Sas-passageban levő

miderraktárát

meg nem tekintette.

* **Magánvizsgára** sikerrel előkészít egy nagy gyakorlattal bíró nyugalmazott főgimnáziumi tanár. Már eddig is több tanítványt vizsgáztatott le kitűnő sikerrel. Megkeresések Bethlen-utca 1 szám alatti lakására intézendők.

Védjegyes finom precisiós órák
Schweicz elsőrendű gyáraiból.

Magy. kir. fémjellel ellátott
arany és ezüst ékszerek,
karika gyűrűk.

Ezüst és chinaezüst evőeszközök
aszteldiszek, tálcák. Menyasz-
szonyi és keresztelési ajándékok.

Finom szemüvegek, hőmérők, légsúlymérők.

Szilágyi Géza és Társa

Órás és ékszerésznél. — Vasuti óras.

Rákóczi-ut 4. Telefon 630.

Miért nem fáj a foga?!

Mert mindennap

Gyulantin

fog essenciával mosom.

Ez megóvja a barnulástól, lazulástól és romlástól, még a fogkövet is feloldja. Minden más fogmosót felülmúl kellemes ízével és a fogra amellettel teljesen ártalmatlan. A fogfájást egy perc alatt megszünteti.

Ára üvegenként 1.50 és 3 kor.

Kapható:

Sikli Józsefnél,

Nagyvárad, Körözs-utca 6.

És minden jobb fűszer és fodrász üzletben. — Megrendelésnél már két üvegtől nébmerítve szállítom

IRODALOM.

A Pázmány-egylet közgyűlése. Az Orsz. Pázmány-Egylet XIII. évi rends. közgyűlését 1911. január 12-én, csütörtökön délután 5 órakor tartja Budapesten, a Szent-István Társulat nagytermében. Naprendje a következő: 1. Elnöki megnyitó. Mondja dr. Prohászka Ottokár püspök. 2. Kaas Ivor báró emlékezete. Mondja Turi Béla. 3. Titkári jelentés. 4. A számvizsgáló-bizottság jelentése, a pénztáros fölmentvénye felett való határozat. 5. Az 1911. évi költségvetés. 6. Hatvan választmányi és 3 számvizsgáló biz. tag választása. 7. Esetleges indítványok, melyek azonban legkésőbb 1911. január 8-ig beküldendő az egyesületi elnökséghez. Este 8 órakor Pázmány lakoma a Budapesti Kath. Könyvtárban. A beszédet a Pázmány serleggel gr. Somssich Béla mondja.

Törlesztéses kölcsön!

Feltételek:

Teljes árfolyam
5.65 annuitás.

LÁSZLÓ ERNŐ

bank és kereskedelmi irodája
Nagyvárad, Léway-palota,
Eszredévi emlék tér sarok.

ZENE.

Az Arányi nővérek hangversenyestőjének híre általánosan, de főként a zenekedvelő közönség körében osztatlan nagy tetzettel találkozott. Többen eléauken meggratuláltak a zenepártoló-társaság vezetőit és a koncertesték agilis rendezőjét, Vidor Manótt a pompás új attrakció öleréért. Az Arányi nővérek, Annie, Hortense és Jany, két kiváló hegedűművésznő, a nagy Joachim tanítványai és versenyhegedűjének örökösei és egy rendkívüli művészi készségű szorgalmas virtuó, a múlt napokban fejezték be ünnepországi körútjukat, mely mindenfelől nagy sikeres és anyagi sikerrel végződött. Szereplésükkel egyértelműen megalapították a lapok, hogy népseren és értékes zenei tehetségekkel állottak szembe, akik nagy mesterséggel, Joachimnak méltó tanítványai.

Legelegánsabb és
legmodernebb

fényképek

külföldi tanulmányok és tapasztalatok alapján

Molnár Jenő

(Lojanek utója) műtermében.

Mielőtt

az őszi és téli ruhaszükségeiteket beszereznek, ne mulasszák el

FRIEDLÄNDER

angol uri szabó cég

előnyös áraitól és eredeti angol szöveteinek kitűnő minőségéről és elegáns szabásáról meggyőződni.

Nagyvárad, Szt. János-utca.

NAGY MEGLEPETÉS

vár azon igen tisztelt hölgyekre, kik fűzőszükségeiket nálam óhajtják beszerezni, mert egy bécsi gyár feloszlása alkalmával nagy tömegvasárlást eszközöltem és abban a szerencés helyzetben vagyok, hogy párisi és bécsi modellek után készült fűzőket gyári áron alul, 10% engedménnyel árulhatom.

Mérték után készült fűzőim a legjobbaknak vannak elismerve, gyorsan eszülnek, legolcsóbbak és legtartósabbak. Mindezeket a birtokomban levő számos elismerő levél, valamint a nagyszámú helyi- és vidéki megrendelőim igazolhatják.

Szíves pártfogásért esedez

IZSÁK LIDIA, a Szilgigeti-színház művésznőnek fűző szállítója.
Nagyvárad, Nagy Sándor-utca 1. szám.

! Fűzők javítása és tisztítása gyorsan eszközöltetik.
! Kezsmarszky-haskók mérték után készíttetnek

CZAPFALVI JÓZSEF

művelő, épület és bútortestő

Nagyvárad, Nagy Sándor-utca 11. szám.

Helyi és vidéki telefon szám: 1001.

Elvállalok minden szakmába vágó munkát u. m.: fa- és márvány utánzat készítését, épület, üzlet, kávéházi és gyógyszerári berendezések és bútorok festését, ker. bútorok zománcozását és porcelán utánzatokat. Vél megrendeléseket a legpontosabban készítek

Tisztelettel
358 Czappfalvi József.

EGYESÜLETEK.

Az alátvődők munkája a vidéken. A nagyváradai alátvődő egyesület nagyszabású munkásságot fog kifejtetni a közel jövőben. Az egyesület melynek fontosabb hivatala és működési tere inkább a vidéken van védelmi akcióját most Biharvármegye területére akarja kiterjeszteni. Többé-ve végző megkereste Biharvármegye törvényhatóságát az egyesület lépjen be az egyesületbe. Ezvidéjüleg arra is kerit a törvényhatóságot a megye nagyobb községeiben a főszoigabírók a jegyzők lelkészek és tanítók közbenjövél madarvédő állomásokat létesítsenek.

Valódi amerikai

Cipők

és orosz kalucsnik leg-
jobb minőségben, o

REICHARD - áruháza

:: czégnél kaphatók. ::

SZINHÁZ.

Heti műsor:

Péntek déután: Obsitos. Este: Cigányszerelem.

Sombat: Tárjárás.

Vasárnap dé után: Balkáni hercegnő. Este: Testőr. (Ujdonság.)

Cigányszerelem. L-hár legfinomabb muzsikaju operettje, a Cigányszerelem ma este ujra sorra kerül. Estéről estére zsufolt házak tapsai követelik a felújítást. Ez a nagyszerű operett megtalálta a publikum szívéhez vezető utat és a szezon operett-kirovójá lett. Ma délután Kálmán-B könyvi megnató szépségű zenés játéka, az Obsitos győzteskedtet halgatóit.

Hoffmann meséi. Holnap este a régi, nagyirtu operettek legszebbike, Offenbach Hoffmann meséi jut szóhoz. Igazi szenzációja lesz a különben elsőrendű érdekességű repriazet, egy kiváló talentumú művésznőnek, Baranyai Jolannak felépte, aki szerződéses célból mutatkozik be a nagyváradai közönségnek. Az előadás már este 7 órakor kezdődni veszi, hogy az igazgatóság lehetővé tegye a Czarnok hangversenyen való részvételt is a közönség számára.

Ifj. Rimanóczy Kálmán

műbutorgyára

Városi raktár Fő-u., Rimanóczy-palota.

Állandó butorkiállítás. Egyes butor-
darabok avagy egész lakásheren-
dezősek, iparművészi tervezések és költ-
ségvetések díjmentesen eszközöltet-
nek. Uj szerkezetű service-asztalok
mahagoni, palisander és citromfából.
A Zsolnai-féle gyárak kizárólagos kép-
viselete, eredeti gyári árak mellett.

SPITZER BÉLA
női és gyermek divat-háza

A legszebb
menyasszonyi kelengyék, farsangi toilettek készülnek

Spitzer
szalonjában

Rákóczi-ut 3. sz.

Angol uri szabóság.

Az európai modern divatokkal lépést tartva, saját műhelyemben több évi külföldi tapasztalataim érvényesítve, hani és angol legjobb kelmékből raktáromon eisőrendű öltönyöket, télikabátokat stb. készítek megrendelés után.

A n. é. közönség figyelmét felhívom cégemre.
Tisztelettel
HÄBER és TÄRSA férfiszabó.
o Nagy Sándor-utca 1. szám. o

A bécsi nuncius utóda.
Bécs, január 5.

Beavatott helyről jelentik, hogy a bécsi nunciusi állást legközelebb meg fogják betölteni. Eddig Giovanni Tacca brüsszeli pápai nuncius és Kapinelli pápai titkárt emlegetik a diszes állásra.

A portugál zavarok.
Madrid, január 5.

(Saját tudósítónktól.) Kanajelász miniszterelnök megcáfolja azt a hírt, hogy a spanyol kormány csapatokat fog küldeni a portugál határra. Kanajelász kijelentette, hogy Spanyolország akkor is nyugodt marad, ha a mozgalom Portugáliában nagyobb arányokat öltené.

A szerkesztésért felelős:
Dr VUCSKICS GYULA.

Málnási borviz

10 liter szállításnál, 1 liter 24 fillér házhoz szállítva.

Kitűnő gyógy- és üdítő viz. Gazdag a széntartalommal, elősegíti az emésztést, megszünteti a gyomorégést. Hűlés és köszvény ellen nagyon ajánlatos. **FÖRAKTÁR: Mózes Áron, Nagyvásár-tér 11. sz.**

Kapható minden üzletben. Vidéki rendelések gyorsan eszközöltetnek. Egészségesnek borral, gyenge gyomornak tisztán.

Telefon 1073. Telefon 1073.

MULATSÁG.

A Legényegylet háziestőlye. A Katolikus Legényegylet vasárnap, tolyó hó 8-án saját helyiségében (Teleki-utca 13. sz.) háziestélyt rendez, melyre az érdeklődőket ezúton is meghívja a rendezőség. Kezdeté este 8 órakor. Nem egyleti tagoknak belépti jegy 1 korona 20 fillér.

NYILTTÉR.

BÚTOR
jó kivitelben, jutányosan

REISZ
butorgyárában

Nagyvárad, Kossuth(Sas)-u. 7.

Uj sütőde.

Hol kapható a legjobb kenyér, a legfinomabb péksütemény és kalács Nagyváradon?

Deutsch Benjámín
teljesen új, modern berendezésű, — kütűő hűrevu sütődejében. —

Deutsch Benjámín az eddig bérelt Rákóczi-utcai Müller féle sütődet beszüntetve. —

Szacsvay-u. 41. (Telefon 39.)
akatt saját házában nyitotta meg nagyszabású, az egészségügyi követelményeknek megfelelő sütődejét, a hol naponta háromszor kaphatók friss sütemények, fehér kenyér és ünnepi alkalmakra kalácsok. Kenyér-sütést elvállal és pontosan eszközöl. —

Fiókküzetek: Rákóczi-ut Középeššy-ház. (Telefon 684) — Szt. János-u ca 4. — Szt. László-tér, Rimanóczy-ház.

TÁVIRATOK.

A király állapota.
Bécs, január 5.

(Saját tud.) A király nagyon jól töltötte az éjet és ma reggel is kitűnően érezte magát. A hurut és nátha szűnőfélben van s remélik, hogy a király már a jövő héten a Burgba költözhetik s megtartja a csütörtöki kihallgatást. Hédeváry gróf lemondott a kihallgatásáról.

Nagy sztrájk Belgiumban.
Brüsszel, január 5.

(Saját tud.) A légei kőszénbányákban tegnap megkezdődött az általános sztrájk. A munkások felette izgatottak.

Védjegy: „Horgony“

A Liniment. Capsici comp., a Horgony-Pain-Expeller

egy régiójának bizonyult háziszser, mely már sok év óta legjobb bedörzsölésnek bizonyult köszvénynél, osáznál és meghűléseknel.

Figyelmertetés. Silány hamisítványok miatt bevásárláskor óvatosak legyűnk és csak olyan eredeti üveget fogadjunk el, mely a „Horgony“ védjeggyel és a Richter cégjegyzéssel ellátott dobozba van csomagolva. Ára üvegekben K—80, K 1.40 és K2.— és úgyszólván minden gyógyszerertárban kapható. — Főraktár: Török József gyógyszerésznél, Budapest.

Dr Richter gyógyszerertára az „Árany oroszlánhoz“, Prágában, Elisabethstrasse 5 neu.

Sirolin
„Roche“

kapható minden gyógyszerertárban.
Ára üvegonként 4 korona.

Az orvosi kar által ajánlva.

Gűmőkór (tűdóbajok), légzőszervi bántalmak, számarköhögés, influenzánál.

Ki használjon Sirolint?

1. A ki hosszú időn keresztül köhögés bantalmában szenved.
2. Mindazok, kik gégehurutban szenvednek, Sirolin „Roche“ által rövid időn belül meggyógyulnak.
3. Asztmában szenvedők már rövid használat után lényeges könnyebbülést éreznek.
4. Skrofális, mirigyduszadásos, szem- és orrhurutos gyermekeknek rendkívül fontos szer a Sirolin. A táplálékot nagyban elősegíti.

Csak eredeti csomagolású SIROLIN „Roche“-t kérjűnk és pótszereket határozottan utasítűnk vissza.

F. HOFFMANN-LA ROCHE & Co.,
Basel (Svájcz). — Grenzach (Németország).

Meghívó.

A Nagyváradi Hitel-
bank Részvénytársaság

VIII. évi

rendes közgyűlését

folyó évi január hó 15-én délelőtt 11
órákor saját üzleti helyiségében fogja
megtartani, melyre a t. részvényeseket
ezennel tisztelettel meghívjuk.

A közgyűlés tárgyai:

1. Az igazgatóságnak az 1910. évi
zárszámadások és a mérleg feletti jelen-
tésére vonatkozó határozathozatal, nem-
különböztetve a tiszta jövedelem felosztása
és az osztalék megállapítása feletti in-
tézkedés.
 2. A felmentvény megadása az igaz-
gatóság és a felügyelő-bizottság ré-
szére.
 3. Az igazgatóság tagjainak és a
felügyelő-bizottság tagjainak kiegészítése.
 4. Igazgatósági tanácsosok válasza-
tása.
 5. Az igazgatóságnak a részvény-
tőke felemelésére vonatkozó indítványa
feletti határozathozatal és ennek kap-
csában az alapszabályok 3-ik §-ának
módosítása.
 6. Esetleges indítványok.
- Nagyvárad, 1911 január hó 5-én.

Az igazgatóság.

Minden részvényes, aki a közgyűlésen
részt akar venni, tartozik részvényeit a köz-
gyűlést megelőző nap délig, ünnep vagy va-
sárnap esetén az ezt megelőző napon déli 12
óráig a társaság pénztárába, vagy már a társa-
ság igazgatósága által a hirdetményben meg-
jelölt pénztárnál letenni, hol az ott illető
szavazat számát előtűntető és belépő jegyül is
szolgáló térítvényvel láttatik el, ugyanez áll a
meghatalmazottakra.

Van szerencsénk tisztelettel érte-
síteni a helyi és vidéki keres-
kedő urakat, hogy helyben alant
jegyzett cikkekben ügynökségi
:: irodát nyitottunk u. m.: ::

z—3 középiskolát végzett fiu
nyomdász tanulónak
: : felvétetik : :
Szent László-nyomda
R.-T.-nál.

Értesítés.

Tisztelettel értesitem a n. é.
— közönséget, hogy —
Kert-utca 2. szám.

építési irodát

nyitottam.

Elvállalok tervezéseket és bár-
milyen e szakmába vágó
:: munkákat. ::

Tisztelettel

Béres Ferenc

építőmester.

Vegyél!

Vegyen!

Vegyünk!

10. 13. és 17.

Koronáéit

Moskovits Antonomiai cipőt

Nagyvárad

Kossuth-utca 5. gyár épület és

:: Bémer-tér, Fő-utca sarok. ::

Van szerencsénk tisztelettel érte-
síteni a helyi és vidéki keres-
kedő urakat, hogy helyben alant
jegyzett cikkekben ügynökségi
:: irodát nyitottunk u. m.: ::

kézmű-, divat, játék és e szak-
mákhoz tartozó cikkekben első-
rendű gyári cégeket képviselünk,
amiért is ugy a nagy-, mint a
detail kereskedő urak szives
pártfogását kérjük.

Tisztelettel

Krammer L. és Társa

Nagy Sándor-utca 11. szám.

Őszi és téli

új divatkelmek

nagy választékban

már megérkeztek

az eddigi kelmektől teljesen
eltérő szövésű és színű finom
costüm kelmek páratlan nagy
választékban.

Szövetraktáram

egyik különleges osztályát
képezi hatalmas választék-
ban speciális

fekete és tegethof costümkelmek,

melyek külön kikészítésünk
által teljesen cseppmentesek
és nem fényesednek ki.

Állandó nagyraktár-
selyem és disz dolgokban.

Menyasszonyi kelengyék

női és férfi fehérműek, vá-
szon és asztalműek, szőnyeg-
és függöny óriási választékban.

Olcsó szigorú szabott árak.

Leitner Márton

országoshírű divatháza

Zöldfa-u. 5. ■ Saját ház.

Telefon: 413. szám.

Minták vidékre bérmentve küldetnek.

SZENT LÁSZLÓ-NYOMDA R.-T.

könyv és hirlapkiadó vállalat

NAGYVÁRAD, SZILÁGYI DEZSŐ-UTCA 5. SZ.

A legmodernebb betűkkel és diszitő anyagokkal ujjonnan berendezve.

Mindennemü hivatalos, üzleti és egyéb nyomtatványok a legjutányosabb árak mellett, izléses kivitelben
 ≡ készítettnek. ≡

Latin szert. és g. kath. egyházmegyei nyomtatványok állandóan raktáron.

A „TISZÁNTÚL”
 politikai napilap kiadóhivatala.

Alapított:
 1894.

Hirdetések a legjutányosabb árak mellett
 a „Tiszántúl“-ban közöltetnek.

Alapított:
 1894.

Járványos betegségeknel

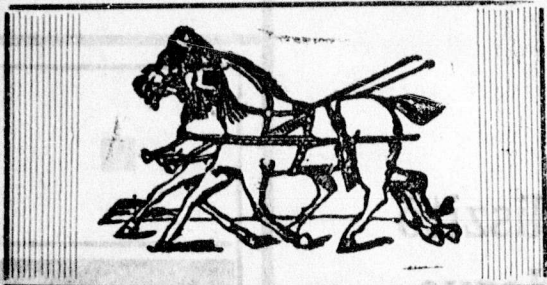
mint kolera, typhus vagy lázas betegségeknel fő a viz, legbiztosabb óvszer a

mint nyálka oldó szer, ugy magában mint meleg tejjel vegyitve köhögésnél, rekedtségnél, fűdőhurtnál stb. legjobb gyógsikerrel ajánltatik Nehezen emésztő, gyomorhurtnál kitűnő hatása van! Húgyhajtó gyógyital! — Kérjük minden kávéházban és vendéglőben bor vagy pezsgőhöz, mindenkinek kitűnően fog ízleni.

Főraktár: Janky Antal utóda cégnél van.

Szent János-utca 48.

60 lóra való kész szerszám,

valamint nyeregszer és bőrülles. Készíték finom kocsizó szerszámokat, bőrönd, ridikül és gépszíjat s minden e szakba vágo munkát. Szives pártfogást kérek.

Merza Kálmán szijgyártó.

Szent János-utca 48.

„VITOL“

Kiváló szer köszvény, csusz, hasogatás, rheuma-szaggatás ellen. ::

Este a fájdalmas testrészt be- ::
dörzsölendő. ::

Kapható:

az „Arany Kereszt“
gyógszerárban

Nagyvárad, Szt. László-tér (Városháza mellett.)
216

Eladó

82 kat. hold. elsőrendű termő-
föld erdőshelyen, magyar homo-
rogi határban. Értekezni lehet.

Argyeleán Jánosnénál

Vitéz utca 28. sz.

A Z I G A Z,

hogy sehol sem lehet oly kelle-
— mesen szórakozni, mint —

Kecskeméthy István

„NEMZETI“ vendéglőjében.

Karcos bor a legjavából kapható.
Kitűnő magyar konyha. A legjobb
fajborok. Abonánsok polgári árban
megegyezés szerint szolgáltatnak ki.
— Minden este fényes műsor —

mozgófénykép előadás.

— Belépti díj nincs. —

A vidékiek találkozóhelye.

Szállodámban szobák 1 korona
— 60 fillértől kaphatók. —

Számos látogatást kér tisztelettel

Kecskeméthy István vendéglős, a
„NEMZETI“
szálloda, vendéglő és kávéház bérlelője.

Hirdetések

felvétetnek a kiadóhivatalban.

Magyar általános hitelbank nagyváradi fiókja.**Aláírási felhívás**

1910. évi magyar királyi adómentes 4°-os állami járadék-kölcsönre.

Kibocsátva **200.000.000** korona névértékben.

Ezen kötvények nyilvános aláírásra bocsáttatnak. *Az aláírás zárhatárideje*

1911. január 11-én szerdán.

Az aláírási ár 91 60 százalékot tesz hozzáadva az 1910. évi szeptember hó 1-től az átvétel napjáig járó 4 százalékos folyó szelvénykamatokat. — A jegyzett kötvények legkésőbbi folgó év március 10-ig átveendő. Az átvétel ugyanazon helyen eszközölendő, ahol az aláírás történt.

Jegyzések a **MAGYAR ÁLTALÁNOS HITELBANK** nagyvá-
radi fiókjánál fenti határidőn belül eszközölhetők. ::

Bémer-tér. ≡ ≡ Bazar épület.